

76. YILA DOĞRU

Osman TURGUT*

Cumhuriyetimiz kurulalı bir insan ömrü kadar zaman geçti. Aynı bir insan gibi doğma, büyüme ve gelişme zamanımız oldu. Yaşanan bir çok olaya tecrübelerimizi, yıllardan beri gelen bilgi birikimimizi genç cumhuriyetimizde daha da pekiştirmemizi sağladı.

Alaca karanlık kuşağında kuruldu genç cumhuriyetimiz. Ümitlerin kesildiği, çıkış yollarının tutulduğu, şartların tamamıyla aleyhte olduğu bir ortamda kuruldu. Gelecek ümidi kaskatı kesilmişti zilinlerde, aydınlık yarınlara ulaştırabilecek bakışlarsa bulanıktı zamanın derinliğinde. Geceler bitmez, gündüzlerse gelmez bilinirdi halkın dimağında. Çığ altında kalmış bir insan ve çıkış mücadelesi yaşıyordu sanki toplumda. Çığda bir yeşil dal ümidi, toplumda bir ümit ışığı aynı idi. Yön ışığa doğru idi ayçiçeği gibi. Ama doğru ışığı bekliyordu tüm sabırla. Dönecekti O'na doğru tüm varlığıyla, tümüyle...

Lider, yaşadığı çağdan, yaşadığı toplumdan bir parçadır, fakat ufku derin, ufku açık insandır. Alıp içinde olduğu şartları ve toplumu götürürebilmeliydi aydınlık yarınlara. Olabilmeliydi gerektiğinde bir nefer, gerektiğinde bir kumandan. Korkusu sadece toplumunun gözünden azledilme olmalıydı, makam, mertebe, mal ve mülk olmamalıydı zerrece arzusunda...

Günün en soğuk saatleri, en karanlık saatleri güneşin doğuşuna yakın olan zamandır. O günler ortam soğuk, günlerse en karanlıktı. Güneşin doğuşu bekleniyordu, alaca kızılılığıyla ufukların...

İhtiyaç olunan lider doğdu ufkunda toplumun; dağıtarak karanlık bulutları. Yenilikleriyle geldi, toplumun dinamiklerini keşfetmeye geldi...

* Gaziantep Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Zaman kurtuluşu işaret ediyordu onulmaz istilalardan, zorlu şartlardan. İhtiyaç duyulan liderine kavuşmuş, dinamikleriyle hazır bir toplumun set kurulamaz akıcılığı, atılımcılığı harekete geçiyordu.

Plan ve aşamalar liderin zihninde çoktan kurulmuştu. Aşama aşama yapılmalıydı, inceden inceye hesaplar tamamlanmalıydı uygulamada. Zamanın işaretleri aksiyon zamanını gösteriyordu.

Yurdun her bir köşesini düşman istila etmişti. Balta girmemiş ormanlarımızda bile avcılarımız özgürce avlanamıyordu. Gökyüzünü bile karamsarlık bulutları istila etmişti.

Çare hep birlikte hareket etmek; var olan güçle, yok olması gereken güce karşı koymaktı.

Liderini bulmuş bir toplum, ma'kus kaderini değiştirmek için varlık mücadelesine girdi.

Toplumun her bir ferdi, kadın, erkek, çocuk tek vücut halinde düşman gücüne karşı set oldular. Anadolu'nun her bucağına sızan düşmanı vücuttan atmak için bir bir seçiyorlardı. Zaman durmuş; durmayan, kaçan düşmanı izliyordu. alkışlayarak. Düşman cephesinde hesaplar alt üst olmuştu. Kendilerince karşılarında azmi kırılmış, kaddi bükülmüş bir halk vardı; kendilerininse teknoloji harikası güçlü orduları vardı. Karşı konulabileceğini hayal bile etmiyorlardı. Halbuki; hayellerinin bittiği yerde gerçeğin soğuk yüzü vardı.

Bakışları bile alaycıydı ilk zaman karşı koyuşlarda. Hadleri değildi böyle bakmak, böyle düşünmek. Olmamalıydı. Olmadı, oldurmadı kahraman Türk halkı ve muzaffer kumandanı...

Yılların asır gibi geldiği; istilalarla dolu zaman geçti. Yurttan düşmanın atılmasıyla, Kumandan'ın tabiriyle "Asıl mücadele şimdi başlamıştır; ekonomik mücadele, kalkınma mücadelesi"

Gerçek kalkınmışlık seviyesine ancak sağlam temellere dayanan bir devlet yapısıyla ulaşılabilirdi. Hazırlık tamamlanarak, dünya kamuoyunun bitkin bakışları altında, imrendirecek tarzda hızlı ve etkin bir çalışmayla, sağlam bir yapının temelleri atıldı. Meclis üyeleri ve topyekün bir millet; inkılaplar, kalkınma, yükselme dönemlerinde en ağır yüklerin altına girmişlerdi.

Günümüze kadar 75 yılda yapılanlar içinde ilk zaman atılan adımların yeri çok önemlidir. Yeni oluşturulan yapı içerisinde bir anlamda yapılacaklara bir yön veriş ve planlama vardı.

Bir yandan saltanatın kaldırılışıyla kararların hep birlikte verilmesi gerektiğine işaret ediliyor; diğer yandan bu işin ülkenin gerçek sahipleri olan halkın karar ve katılımıyla olacağına olan inanç ortaya konuluyordu. Ülkede her insan, ülkesiyle ilgili konulara kendi işi gibi yaklaşmasının gerekliliğine inandırılıyor, zaten var olan bu düşüncenin gerçek hayata kanalize edilmesi sağlanıyordu.

Meclis kararları herhangi bir gücün tesirinden mutlaka korunmalıydı. Halkın inanclarını kullanarak meclis üzerinde baskın güç oluşturabilecek olan halifelik müessesesi, bir an evvel bu konumdan alınmalıydı. Yerinde ve zamanında farkedilen bu durum, alınan meclis kararıyla önlenmiştir.

Halkımızın geçim kaynağı tarım ve hayvancılığa dayalı idi. Sahip olduğu varlıklarını, birikimlerini bu yönde yoğunlaştırmıştı. Birikimlere sahip çıkılmalı, geleceğin yönünü geçmiş temelli kazanımlara dayandırılarak ilk planda adım atılmalıydı. Tarım kesiminin sırtında bir yük olan aşar vergisi başta olmak üzere tarım alanında bir çok yenilikler yapıldı. Yapılanların ilk mevyesi ertesi yıl tarımsal üretimin dört katına çıkışıyla ortaya konuldu.

Tarım sonrası oluşan tablo, sanayi için yeni bir azim ışığı, başarı işareti oldu. Üretimin işlenerek sanayi ürünleri haline getirilebilmesi gerekiyordu. Bizim olan bizde kalmalıydı. Yerli malı üretmenin ve yerli malı

tüketmenin önemi vurgulanıyor; ülke yararına olacağı inancı her üretim faaliyetinin desteklenmesi gerektiği gerçekliği ön plana çıkarılıyordu. Bu anlamda ülke için üretim sektörü zaruret haline geliyordu. Ne yazık ki savaşın yeni çıkmış bir toplum, haliyle sermaye yoksunu bir millet vardı. İyiliğin, atılımcılığın meftunu olan bu millet, harekete geçecek sermaye bulamıyordu. Zamanın ve şartların uygunsuzluğu tamamen devlet kökenli yatırımı zaruret haline getirdi. Yatırım, üretim ve ticaret ekseninde ülkeyi harekete geçirmek amacıyla toplanan İktisat Kongreleri; sermaye olmamasından dolayı istenilen sonucu veremiyordu.

Şartlar değerlendirilince varılan nokta; ekonomik atılımlarda öncülüğün devlet tarafından yapılması gerektiğini ortaya koyuyordu. Bu dönem uygulanan tamamen devletçi politikalar, hem zorunluluk sonucu, hem de o dönemdeki dünya konjonktüründeki devlet politikalarının genel uygulamaları sonucudur.

Yapılan yatırımlardan sonuç alınmaya başlanıldığı dönemlerde uzun süredir sıkıntıda olan dışımızdaki ülkelerde, tüm dünyayı etkisine alan ekonomik kriz baş gösterdi. Dünya, tamamen finansal krizle yüz yüze geldi. Yeni atılımlara başlamış ve hızla kalkınan bir ülke bundan etkilenmemeliydi. Bu sebeple, dış ülkelere karşı yeni yüksek gümrük uygulamaları başlatıldı.

Bu yıllarda başlatılan sanayi atılımları yıllar sonra değerlendirildiği zaman, karşımıza müthiş bir tablo çıkmaktadır. Ülkemizin kalkınma hızının, hiç özel sektör yatırımı olmamasına rağmen, en hızlı olduğu on yıllık dönem bu dönemdir.

Toplum bir bütün; bütünü oluşturan en küçük parça ise ailedir. İdeal bir bütün, parçalarının uyumu ve ahengiyle mümkündür. O halde uyum en küçük parçanın düzeniyle, sağlamlığıyla sağlanacaktır. Meclisin sosyal alanda yaptığı düzenlemelerin en temeli ve en köklüsü aile hayatına dönük düzenlemedir. Yola hazır ve daha güçlü devam etmek için, en derinlerde

uyum sağlandı. Uyumlu ve mutlu bir aile, uyumlu ve mutlu bir toplum, daha çağdaş bir ülke...

Kalkınmanın anahtarı; teknolojiden ve dış dünyadan haberdar olan halkın bilinçlenmesindedir. Bilinçlendirme, eğitim faaliyeti ile mümkündür. Kalkınmış ülkelerle aynı paralelde bulunduğu takdirde, aynı anlayışa sahip olunabilir. İlk adım teknolojiyi ifade eden simgesel ifadeler; bir anlamda alfabe, uygun olmalıydı. Bu amaçla, yeni harfler de eklenerek yeni Türk alfabesi kabul edilmiştir. Yurdun dört bir yanında, başta; Başöğretmen Mustafa Kemal olmak üzere gönüllü eğitimcilerle müthiş bir eğitim atağı başlatılmıştır.

Demokratik bir ortam, halkın özgür iradesini açıkça ortaya koyabileceği tek yerdir. Her bir fert iradesini rahatça ülkesi için kullanabilmelidir. Her insanımız hem seçebilmeli; hem de seçilebilmelidir. Asırlarca yönetim anlayışından uzakta tutulan sessiz yığın olan kadınlarımız, zamanında alınan meclis kararlarıyla oy kullanabilme, bir anlamda varlıklarını ortaya koyabilme hakkını kazanmışlardır.

Sosyal anlamda hayatın her safhasında kullandığımız isimimiz, resmi ve/veya resmi olmayan bir çok işlemde önu alınamaz karışıklıklara maruz kalıyordu. Yaşadığını bilen her fert tek olduğunu bilmeliydi; kimse bir başkası olarak muamele görmemeliydi. Eğer insanları birbirlerinden ayırmamızı sağlayan isimler ise; gerçekten ayırmalıdır ki bir anlamı olsun. Soyadı kanunu, her insan için farklı olmanın yonunu açtı.

İdeal olan demokrasiyi, ülkede var edebilmek için çok partili hayata geçilmesi gerektiğine karar verildi. Bizzat Mustafa Kemal tarafından kurulan veya kurulması teşvik edilen parti denemeleri başarısızlıkla sonuçlanmış olsa bile; ülkeye, fikri deneyim ve zihinsel hazırlık kazandırmıştır.

Gerçek anlamda amaçlanan çok partili demokrasiye 1950'li yıllara gelirken ulaşılabildi.

1930'lu yılların sonlarında kalkınma hamlelerinin, varoluş ve çağdaş ülkeler seviyesine ulaşma mücadelelerinin mimarı aramızdan ayrıldı. Yaptıkları, hayatta olsaydı yapacaklarının açık bir göstergesi olan büyük insan, değerli fikirleriyle birlikte ayrıldı.

O, ülkeyi başlangıç noktasından bugünlere alıp getirdi. Hayatta yapabildiklerini yaptı, ama bir ömre sığdıramadığı fikirleri, gelecek nesillerce ışık olarak, yol olarak takip edildi.

1950'li yıllarda çok partili demokrasi fiilen başlamış oldu. Günümüze kadar siyaset sahnesinde her zaman birden fazla parti bulundu. Bu durum istenen çok partili hayata kesin olarak geçildiğini göstermektedir.

Ülkede yatırımların artması, üretimin artması için özel sektörün de desteklenmesi fikri belli bir kesimi gün yüzüne çıkardı. Amaç çok iyi olmasına rağmen; bir kısım insanlarca teşvikler kendi çıkarları için kullanıldı. Devlet; yatırım amacıyla kredi imkanları sunarken, ortaya günümüzün çok zengin insanların bulunduğu bir tablo çıktı. Her ülkede yönetim erkinin amacı dışında oluşan olaylar olmaktadır, ülkemizdeki çıkarımı da bu şekilde olmuştur.

Zamanın akışı durmuyor, ülkemiz de daha iyiye ulaşma adına çabalarını sürdürüyordu.

Teknolojideki hızlı gelişmeler; ülkemizi, teknoloji ile daha iç içe olan bir noktaya getirdi. Teknik gelişmeler her adımında izleniyor, takip ediliyor, ülkemiz yararına her teknik gelişme uygulanıyordu.

Üniversitelerin hızla yaygınlaşması, toplumun eğitim seviyesinde yükselmeler, daha bilinçli insanlardan oluşan bir ülke tablosu ortaya çıkardı.

75 yıl bir ülke ömrü için çok kısa bir zamandır. Belki bir insanın azami denebilecek yaşam haddi kadardır. Fakat sağlam temellere dayanan

bir ülkenin asırlarca yaşadığı düşünülürse 75 yıl çok kısa bir zaman ifade eder.

Bu kadar zamanda, böyle bir konuma gelebilen ülke sayısı çok azdır. Düşünün; günümüzde ülkemiz içerisinde her şey üretiliyor, her teknolojik yenilik anında ülkemize alınıyor, üniversiteler sürekli araştırmalar yapıyor, insanlar yatırım ve üretim için yarış halindedeler, her köşede bir çalışma, uğraşı...

Bunca zaman içerisinde elbette çok şey yapıldı. Yapılmak istenip de yapılamayanlar da oldu. Tecrübe, bilgi birikimi bize yeni ufuklar işaret etmektedir.

Daha iyi ve daha güzel bir ülke için en iyi kullanmamız gereken, vazgeçilmez sermayemiz olan, çalışma azmimizdir. İnsanımızın yapısında, sahiplendiği bir amaca var gücüyle çaba harcama güdüsü vardır. Yolu doğru çizildiği ölçüde topyekün bir millet hedefe ilerleyecektir.

Yapılması gereken tek şey; gösterilen hedefe doğru ulaşmaya çalışmaktır. Bu hedef, ufku yarınlar olan, Büyük İnsan, Mustafa Kemal tarafından yıllar önce gösterilmiştir. Biz ve sonraki nesiller ilkelere sahip çıktığımız ölçüde varolacağız. Gelecek nice 75 yıllar bu ilkeler ışığında aydınlanacaktır.

Aydınlık yarınlar için hep birlikte hedefe koşalım.